Youth Justice Board
Bwrdd Cyfiawnder Ieuenctid

Dweud dy ddweud!

Mae'r Llywodraeth eisiau helpu plant a phobl ifanc i atal troseddu. I wneud hyn, maen nhw'n edrych ar ffyrdd o wella'r system cyfiawnder ieuenctid. Maen nhw hefyd eisiau atal pawb rhag dod yn ddioddefwyr troseddau gan bobl o dan 18 oed.

Mae'r Bwrdd Cyfiawnder Ieuenctid (YJB) yn sefydliad sy'n cefnogi'r system cyfiawnder ieuenctid. Mae'r YJB yn helpu'r Llywodraeth trwy gasglu barn a syniadau plant a phobl ifanc sydd â phrofiad o droseddau ieuenctid. Bydd dy farn yn cynorthwyo'r Llywodraeth i wneud penderfyniadau am y newidiadau sydd angen eu gwneud.

Os oes gennyt ti brofiad o'r system cyfiawnder ieuenctid neu droseddau ieuenctid, yna dyma **dy gyfle** i ddweud wrth y Llywodraeth am y pethau sy'n bwysig i ti, a rhoi gwybod iddyn nhw sut y gallen nhw wneud pethau'n wahanol.

Am y cwestiynau

- Ni fyddwn ni'n gofyn am dy enw ac ni fyddwn ni'n gwybod pwy wyt ti.
- Nid oes unrhyw atebion cywir nac anghywir, mae gennym ni ddiddordeb mewn dysgu am dy farn a syniadau'n unig.
- Mae'r hyn wyt ti'n dweud wrthym ni'n breifat. Pan fyddwn ni'n dweud wrth y Llywodraeth am farn pobl ifanc, ni fyddwn ni'n dweud unrhyw beth a fyddai'n dangos pwy sydd wedi ateb ein cwestiynau.
- Dylai'r cwestiynau gymryd tua 15-20 munud i ti.
- Nid oes yn rhaid i ti ateb unrhyw gwestiynau nad wyt ti eisiau eu hateb.
- Bydd yr hyn wyt ti'n dweud wrthym ni'n helpu'r Llywodraeth i gynllunio'r gwaith y mae angen iddyn nhw wneud i atal troseddu gan blant a phobl ifanc, a gwella bywydau pobl a phobl ifanc yn y system cyfiawnder ieuenctid.
- Os bydd unrhyw beth yn y cwestiynau yn dy gynhyrfu, siarada ag oedolyn rwyt ti'n ymddiried ynddo, neu ffonia ChildLine ar 0800 1111, neu ymweld â https://www.childline.org.uk/Pages/Home.aspx
- Os wyt ti neu oedolyn eisiau holi am y cwestiynau yma, gallan nhw gysylltu â ni ar 020 3334 5300.

1. Mae gennym ni ddiddordeb mewn clywed am dy brofiadau, wyt ti wedi...

(ticia bob un sy'n berthnasol)

- ☐ bod yn dyst i drosedd?
- ☐ bod yn ddioddefwr trosedd?
- ☐ pledio'n euog i drosedd?
- ☐ cael dy gyhuddo o drosedd?
- ☐ cael dy euogfarnu o drosedd?
- ☐ dim un o'r uchod
- ☐ Byddai'n well gen i beidio â dweud

2. Beth yw'r <u>tri</u> pheth pwysicaf i helpu plant a phobl ifanc i atal troseddu?

- ☐ Help ag addysg
- ☐ Help â dod o hyd i swydd
- ☐ Help â phroblemau teuluol
- ☐ Help i stopio yfed neu gymryd cyffuriau
- ☐ Help i ymdopi â phwysau gan gyfoedion
- ☐ Rhywun i wrando a siarad am broblemau ag ef
- ☐ Mwy o wybodaeth am beth sy'n digwydd i blant a phobl ifanc sy'n troseddu
- ☐ Cosbau llymach
- ☐ Arall (teipiwch isod)

  _____

  _____

3. Beth yw'r <u>tri</u> pheth pwysicaf i oedolion sy'n gweithio gyda phobl ifanc sy'n troseddu?

- ☐ Gwybod sut i ddelio ag ymddygiad anodd
- ☐ Gwybod am hawliau plant
- ☐ Gwybod am sut mae plant yn tyfu a datblygu
- ☐ Bod yn gallu siarad â phlant a phobl ifanc
- ☐ Gwybodaeth arbennig ar yr heddlu, llysoedd a charchardai
- ☐ Sgiliau gwrando
- ☐ Ddim yn barnu
- ☐ Eisiau gweithio gyda phlant a phobl ifanc
- ☐ Arall (teipiwch isod)

_____
_____

4. Beth yw'r <u>tri</u> pheth pwysicaf i helpu plant a phobl ifanc wrth iddyn nhw ddysgu?

- ☐ Technoleg (e.e. iPad)
- ☐ Help â phroblemau teuluol
- ☐ Help â phroblemau ymddygiad
- ☐ Help â phroblemau emosiynol
- ☐ Bod yn gweithio tuag at nod
- ☐ Help â darllen, ysgrifennu a rhifedd
- ☐ Athrawon rhagorol
- ☐ Help i dalu am ffioedd/deunyddiau/teithio ac ati
- ☐ Help i wneud cais i ysgolion / colegau / prentisiaethau
- ☐ Arall (teipiwch isod)

_____
_____

5. Yn y 3 blynedd nesaf, credaf y byddaf...

	Byddaf	Na fyddaf	Efallai
Mewn trafferth â'r heddlu	☐	☐	☐
Yn parhau â'm haddysg a hyfforddiant	☐	☐	☐
Yn cael perthnasau positif â'm teulu a ffrindiau	☐	☐	☐
Wedi cael swydd	☐	☐	☐

6. Wyt ti wedi bod i lys?

- ☐ Do, es i lys oherwydd cefais fy nghyhuddo o droseddu.
- ☐ Do, es i lys fel tyst
- ☐ Roedd y rhaid i aelod o'r teulu/ffrind fynd i lys ac es i efo nhw.
- ☐ Nac ydw
- ☐ Byddai'n well gen i beidio â dweud

7. Pwy aeth i'r llys efo ti?

(Ticiwch bob un sy'n berthnasol)

- ☐ Rhiant
- ☐ Gofalwr
- ☐ Gweithiwr cymdeithasol
- ☐ Ffrind
- ☐ Arall (teipiwch isod)

8. Pwy sydd wedi rhoi gwybodaeth neu help i ti er mwyn deall beth oedd yn digwydd yn y llys?

(Ticiwch bob un sy'n berthnasol)

- ☐ Gweithiwr Tîm Troseddu Ieuenctid
- ☐ Cyfreithiwr
- ☐ Bargyfreithiwr
- ☐ Ynadon
- ☐ Barnwyr
- ☐ Staff llys
- ☐ Rhiant
- ☐ Gwarcheidwad
- ☐ Ffrind
- ☐ Teulu
- ☐ Gweithiwr cymdeithasol
- ☐ Neb
- ☐ Nid wyf i'n gwybod
- ☐ Arall (teipiwch isod)

_____
_____

9. Wyt ti'n gwybod beth yw rôl y barnwr neu ynad yn y llys?

- ☐ Ydw
- ☐ Nac ydw
- ☐ Nid wyf i'n gwybod

<u>Os ydych wedi ateb 'Nac ydw' neu 'Nid wyf i'n gwybod' skip i gwestiwn 11 os gwelwch yn dda</u>

10. Alli di ddweud wrthym ni beth yw rôl y barnwr neu ynad yn y llys?

_____
_____
_____

11. Oeddet ti'n deall yr hyn cafodd ei ddweud yn y llys?

- ☐ Oeddwn
- ☐ Nac oeddwn
- ☐ Byddai'n well gen i beidio â dweud

12. Oeddet ti'n teimlo'n hyderus i ofyn i oedolion yn y llys os nad oeddet ti'n deall beth oedd yn digwydd, neu os oedd angen mwy o wybodaeth arnat ti?

- ☐ Oeddwn
- ☐ Nac oeddwn
- ☐ Byddai'n well gen i beidio â dweud
- ☐ Arall (teipiwch isod)

_____
_____

13. Wyt ti'n meddwl bod yr oedolion yn y llys yn deall sut oeddet ti'n teimlo?

- ☐ Ydw
- ☐ Nac ydw
- ☐ Nid wyf i'n gwybod
- ☐ Unrhyw sylwadau eraill

_____
_____
_____

14. Sut allai'r llys gael ei wella?

_____
_____
_____

15. A wnes di gael dedfryd gan y llys?

- ☐ Do
- ☐ Naddo (bydd ateb ‘naddo’ yn neidio'r cwestiynau nesaf amherthnasol)
- ☐ Nid wyf i'n gwybod
- ☐ Byddai'n well gen i beidio â dweud

Os ydych wedi ateb 'Naddo', 'Nid wyf i'n gwybod' neu 'Byddai'n well gen i beidio â dweud' skip i gwestiwn 18 os gwelwch yn dda

16. Wyt ti'n meddwl bod y ddedfryd ges di yn deg?

- ☐ Ydw
- ☐ Nac ydw
- ☐ Nid wyf i'n gwybod
- ☐ Byddai'n well gen i beidio â dweud

17. Pam ydych chi'n meddwl hyn?

_____
_____
_____

18. Pan fydd yr ynad neu farnwr yn dedfrydu plant a phobl ifanc, beth yw'r tri pheth mwyaf pwysig yn dy farn di? Gofyn i bobl ifanc:

- ☐ Gwneud addysg neu hyfforddiant
- ☐ Cael help â phroblemau emosiynol
- ☐ Cael help am ddefnydd cyffuriau neu alcohol
- ☐ Treulio amser yn y carchar
- ☐ Talu dirwy
- ☐ Ufuddhau cyrffyw neu fynd i fannau/ardaloedd penodol yn unig
- ☐ gweithio gyda gwasanaethau fel y tîm troseddu ieuenctid (YOT) i'w helpu i atal troseddu.
- ☐ Cael cymorth i ddeall effaith ei drosedd
- ☐ Gwneud gwaith cymunedol di-dâl
- ☐ Cael help i ddysgu sgiliau newydd
- ☐ Siarad â dioddefwr ei drosedd
- ☐ Arall (teipiwch isod)

  _____
  _____
  _____

19. Wyt ti'n meddwl y byddai'n ddefnyddiol i blant a phobl ifanc gyfarfod â'r barnwr neu ynad ar ôl iddyn nhw gael dedfryd am sut mae'r ddedfryd yn mynd?

- ☐ Ydw
- ☐ Nac ydw
- ☐ Nid wyf i'n gwybod

Os ydych yn ateb ' Nid wyf i'n gwybod' skip i gwestiwn 21 os gwelwch yn dda

20. Pam ydych chi'n meddwl hyn?

_____
_____
_____

21. Os yw'r dioddefwr a'r troseddwr yn cytuno, wyt ti'n meddwl y dylai plant a phobl ifanc sy'n cyflawni trosedd gyfarfod â dioddefwyr eu trosedd, a siarad â nhw, er mwyn gallu ymddiheuro ac esbonio beth ddigwyddodd?

- ☐ Ydw
- ☐ O dan rai amgylchiadau/ar gyfer rhai mathau o drosedd yn unig
- ☐ Nac ydw
- ☐ Nid wyf i'n gwybod

22. Wyt ti'n meddwl y dylai dioddefwyr trosedd cael helpu i wneud penderfyniad am y dedfrydau bydd plant a phobl ifanc yn eu cael?

- ☐ Ydw
- ☐ O dan rai amgylchiadau/ar gyfer rhai mathau o drosedd yn unig
- ☐ Nac ydw
- ☐ Nid wyf i'n gwybod
- ☐ Byddai'n well gen i beidio â dweud

23. Wyt ti'n meddwl y dylai plant a phobl ifanc sy'n troseddu gael cofnod troseddol am weddill eu bywydau?

- ☐ Ydw
- ☐ O dan rai amgylchiadau/ar gyfer rhai mathau o drosedd yn unig
- ☐ Nac ydw
- ☐ Nid wyf i'n gwybod

24. Wyt ti'n...

- ☐ Wryw
- ☐ Fenyw
- ☐ Arall
- ☐ Byddai'n well gen i beidio â dweud

25. Beth yw dy oed?

- ☐ 10 - 12
- ☐ 13 - 15
- ☐ 16 - 18
- ☐ 19 – 21

26. Wyt ti'n deall Saesneg lafar ac ysgrifenedig?

- ☐ Ydw
- ☐ Nac ydw
- ☐ Rhai

27. Wyt ti'n deall Cymraeg lafar ac ysgrifenedig?

- ☐ Ydw
- ☐ Nac ydw
- ☐ Rhai

28. Pa un o'r grwpiau isod ydych yn perthyn i?

- ☐ Gwyn Prydeinig
- ☐ Cefndir Gwyn Arall
- ☐ Du Prydeinig - Du Affricanaidd
- ☐ Du Prydeinig - Du Caribïaidd
- ☐ Cefndir Du Arall
- ☐ Tsieineaidd
- ☐ Asiaidd Prydeinig - Indiaidd
- ☐ Asiaidd Prydeinig - Pacistanaidd
- ☐ Asiaidd Prydeinig - Bangladeshaidd
- ☐ Cefndir Asiaidd Arall
- ☐ Cefndir Cymysg
- ☐ Arabaidd
- ☐ Byddai'n well gen i beidio â dweud
- ☐ Arall (teipiwch isod)

_____
_____

29. A fyddet ti'n dweud bod gennyt anabledd?

- ☐ Byddwn
- ☐ Na fyddwn
- ☐ Byddai'n well gen i beidio â dweud

30. Wyt ti erioed wedi derbyn gofal?

- ☐ Do
- ☐ Naddo
- ☐ Nid wyf i'n gwybod
- ☐ Byddai'n well gen i beidio â dweud

Diolch i chi am gwblhau ein harolwg!

Mae eich barn yn bwysig iawn i ni.